

ANALI ZAVODA ZA POVIJESNE ZNANOSTI ISTRAŽIVAČKOG CENTRA
JAZU U DUBROVNIKU, SV. XIX—XX

Dubrovnik 1982, str. 510 + ilustracije

U ovom svesku surađuje 16 suradnika s prilogima iz gospodarske, urbanističke, socijalne i kulturne prošlosti Dubrovnika, te iz suvremene kulturne problematike.

Dušanka Dinić-Knežević u radu *Prilog upoznavanju tehnike vunjenih tkanina u Dubrovniku u prvoj polovini XV veka* (6 str.) prikazala je nastojanje dubrovačke vlade u prvoj polovini XV stoljeća, da što bolje organizira proizvodnju vunjenih tkanina i to od čuvenih merino-vuna i najpoznatijih boja. Da bi osigurala kvalitetu sukna, te da u toj proizvodnji onemogućiti zloupotrebu, vlada je siječnja 1416. zaključila s Pavlom Cornelom iz Piacenze ugovor o proizvodnji i bojenju sukna iste kvalitete, širine, dužine i boje kao i u Veneciji. Kako je Cornelo ubrzo umro, te je obveze preuzeo njegov polubrat Petar Pantela.

Rad Žarka Dadića i Josipa Balabanića *Prva verzija Getaldičevih restauracija dvaju Apolonijevih problema dostavljena Galileju* govori o sudjelovanju Marina Getaldića (1566—1683), poznatog dubrovačkog matematičara iz područja geometrijske optike, na rješavanju Apolonijevih problema o nagibima koje je Getaldić formulirao na temelju Papusova Matematičkog zbornika. Povod za taj rad bio je pronalazak teksta u Galilejevoj ostavštini, prvotna Getaldičeva rješenja prvih dvaju od pet Apolonijevih problema o nagibima.

Ilija Mitić u radu *Prilog proučavanju odnosa Dubrovnika i Genove od druge polovice XIV do početka XIX stoljeća* (59 str.) razmatra pomorsko-trgovačke veze toga doba između Dubrovačke Republike i Genove, koje su u borbi protiv Venecije bile prirodni saveznici. Obrađeni su najraniji odnosi Dubrovnika i Genove od 1301. do pojave prvog dubrovačkog konzula 1531, zatim od pojave prvog dubrovačkog konzula do sredine XVII stoljeća i od sredine XVII stoljeća do ukidanja Republike Genove 1797. i Dubrovačke Republike 1808. O vezama Genove i Dubrovnika dosta govori podatak da je u Genovi 268 godina djelovao konzulat Dubrovačke Republike i na tom se položaju promijenio 21 konzularni predstavnik.

Dva priloga posvećena su urbanističkim problemima starog Dubrovnika. Prvi (12 str.), od Duška Živanovića — *Skup kuća u ulici od Kaštela* — prikaz je malih i skromnih kuća za stanovanje u naslovljenoj ulici, značajnih za opće poznavanje dubrovačkog graditeljstva i dopunjuje poznavanje dubrovačke civilne arhitekture. Drugi (29 str.), od Cvite Fiskovića — *Barokni*

urbanistički zahvat sred Dubrovnika — prikazuje obnovu, u baroknom stilu, Dubrovnika u 17. i 18. stoljeću, nakon velikog potresa 1667, posebice obnovu crkve sv. Vlaha izgorjele 1706, kojoj se tada izmijenio urbanistički okvir, tako da je protiv ondašnjeg uobičajenog pravila apsida okrenuta prema jugu, a pročelje prema novooblikovanom trgu oko kojeg su se okupile glavne svjetovne i crkvene ustanove.

Josip Leutić sudjeluje s prilogom *Osiguravajuća društva u Dubrovačkoj Republici 1794—1804* (20 str.) i Anica Kisić s prilogom *Nešto o trgovačkom brodu koji je nastradao u Koločepskom kanalu kod Dubrovnika krajem XVII ili početkom XVIII stoljeća* (21 str.). Taj potonuli brod izvađen je godine 1976. u suradnji nekolicine kulturnih institucija u SR Hrvatskoj.

Nenad Vekarić u prilogu *Stanovništvo Vignja 17. do 19. stoljeća* (22 str.) prikazao je u naslovljeno vrijeme naselje Viganj, koje je dugo vremena sačinjavalo dvanaest peljeških zaselaka, doseljavanja u to mjesto, iseljavanja iz Vignja u druga pelješka mjesta i statistiku stanovništva za godine 1637/74, 1751, 1840. i 1889.

U ovom svesku »Anala« dva su priloga vezana za Konavla. Prvi je rad *Hondelj-oglavlje udate žene u Konavlima* (58 str.) od Marijane Gušić, poznatog etnološkog stručnjaka, o poznatom ženskom pokrivalu glave, koje je »s ranim dosegom gotičke stilizacije usvojena u Dubrovačkoj Republici kao posjed širokog puka«. Drugi je prilog prikaz Ilije Mitića o radu J. Vukmanovića »Konavli — Antropogeografska i etnološka istraživanja«, izd. SAN, ODN, knj. 85, Beograd 1980. Vukmanović je u navedenom radu prikazao Konavle »i njegove fizičke odlike, zatim je dao povijesni pregled naselja, stanovništva i upravne vlasti«. Radi objektivnosti Mitić je svakako trebao upozoriti na Vukmanovićevu tendencioznost i historiografsku neobjektivnost, kada je, između ostaloga, Konavljanima zatajio narodnosnu i konfesionalnu pripadnost i tako ih otrgnuo iz hrvatskog etnikuma, na što je već upozoreno (T. M., *Zahvala Konavlima*, Marulić, 1982, 3, 280—283).

Josip Vončina sudjeluje s prilogom *Scenski jezik Marina Držića i kazališna baština u Dubrovniku* u kojem prikazuje kako je komediografskoj djelatnosti Marina Držića, vrhuncu renesansne hrvatske književnosti, prethodio značajan period kazališne umjetnosti u Dubrovniku. Držić je nadovezujući se na Vetranovićev krug »produbljavao i obogaćivao jezik što ga je valjalo iskoristiti na sceni te je do najviših dometa razvio sposobnost baratanja njime«. Zlatko Posavec sudjeluje s prilogom *Estetika romantičnog klasicizma u Dubrovniku* (26 str.), a Ivo Perić s prilogom *Pregled razvoja dubrovačke periodike između dva svjetska rata*. U tom opsežnom radu (176 str.) prikazana je periodička publikacija koja je izlazila u Dubrovniku od 1919. do 1941, zatim rasprave, članci i književni prilozi u dubrovačkim periodicima od 1919. do 1941. iz područja povijesti i njene pomoćne znanosti po grupama (politička, pravna, kulturna i gospodarska povijest, arheologija, numizmatika, arhivistika, sfragistika, diplomatika i paleografija), političke situacije, problemi i odnosi, ličnosti iz kulturno-prosvjetnog, književnog, umjetničkog, znanstvenog, političkog i gospodarskog života, gospodarske prilike i problemi (trgovina, obrt i industrija, turizam, ribarstvo, zadrugarstvo, bankarstvo), iseljništvo, zdravstvo, pravo, sudstvo i uprava, likovna, glazbena, kazališna i filmska kultura i umjetnost, književnost, književne kritike i povijesti književnosti, proze, narodne pjesme, pripovijetke itd. Na kraju rada Perić je uvrstio razna kaza-

la: kronološki popis predočenih periodika, kazalo vlasnika, izdavatelja, urednika i suradnika, kazala pisaca i prevodilaca, što će sve dobro pomoći onome tko će se interesirati za obrađenu problematiku.

Zarko Muljačić u prilogu *Dubrovnik u romanu engleske spisateljice Ann Bridge* (1935) prikazao je roman »Illyrian Spring (Ilirsko proljeće)«, koji je napisala lady Mary O'Maley, rođena Dolling Sanders, pod pseudonimom Ann Bridge, a objavljen je u Londonu 1935. Navedena spisateljica na putovanju hrvatskom obalom posjetila je i Dubrovnik, a odatle i Hercegovinu i to opisala u navedenom romanu. Taj roman doživio je veliku popularnost u nekoliko zapadnih zemalja i pored objavljivanja na engleskom jeziku. Preveden je i objavljen na njemački, švedski, francuski i nizozemski jezik.

Na kraju sveska uvršteni su od Ilije Mitića, pored već spomenutog prikaza o Konavlima, i prikaz o dva rada Dubrovčanina Bariše Krekića, profesora povijesti na Kalifornijskom sveučilištu u Los Angelesu, objavljenim na engleskom jeziku: »Dubrovnik u XIV i XV stoljeću — grad između Istoka i Zapada«, izdana 1972. u Oklahomi i »Dubrovnik, Italija i Balkan u kasnom srednjem vijeku«, objavljena u Londonu 1980; prikaz rada Verene Han »Arhivska građa o staklu i staklarstvu u Dubrovniku (XIV—XVI veku), koji je izdala SAN u Beogradu 1979; prikaz rada Mihe Demovića, »Glazba i glazbenici u Dubrovačkoj Republici od početka XI do polovine XVII stoljeća, a objavila ga je JAZU u Zagrebu 1981. te prikaz »Pelješkog zbornika«, sv. II, 1980.

Josip Lučić je prikazao djelo »Povijest Dubrovnika do 1808«, I—II, Zagreb 1980, do danas najbolje poznatatelja dubrovačke prošlosti Vinka Foretića. Lučić je svestrano prikazao taj »golemi radni napor i savjesni znanstveni pothvat«, koji je prva cjelovita povijest Dubrovnika. Lučić je još prikazao Foretićev referat »L'Ordine benedettino quale Tramite nei rapporti tra le due sponde con particolare riguardo al territorio di Ragusa, nel medio evo«, održan u Bariju 1976, u kojem je prikazao prve veze Dubrovčana s benediktincima s otoka Termiti, koji su 1023. na Lokrumu utemeljili svoj samostan. Fundacijska isprava o tom utemeljenju prva je vjerodostojna isprava dubrovačkog podrijetla. Zatim slijede prikazi priloga o ljekarničkoj majolici stare dubrovačke farmacije od Vinka Velnića, pod naslovom »La miaolica farmaceutica delle vecchie«, bez naznake izlaženja mjesta i godine; od Bariše Krekića o uvozu robova u Veneciju između 1388. i 1398. pod naslovom »Contributio allo studio degli Schiavi Levantini e Balcanici a Venezia«, objavljen u Veneciji 1978; od Ignacija Voje o trgovačkim vezama između Dubrovnika i bliže talijanske obale u XIII i XIV stoljeću pod naslovom »Relazioni tra Ragusa (Dubrovnik) e Le Marche nel trecento e nel quattrocento«, objavljiavao u Anconi 1978; o prilogu Antonia di Vittorio o trgovini između turskog Levanta i Napuljskog Kraljevstva pod naslovom »Il commercio tra Levante Ottomano e Napoli nel secolo XVIII, objavljeno u Napulju 1979.

Na kraju ovoga sveska »Anala« nalazi se bibliografski pregled historioografskih radova o Dubrovniku objavljenih tijekom 1980, koji je priredio Mirko Kratočil.

A. Mijatović

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU — INSTITUT ZA HRVATSKU POVIJEST

INSTITUTE OF CROATIAN HISTORY
ИНСТИТУТ ХОРВАТСКОЙ ИСТОРИИ

RADOVI

VOL. 17

Z A G R E B

1984.

Izdavač: Sveučilište u Zagrebu — Centar za povijesne znanosti
Odjel za hrvatsku povijest

UREDNIČKI ODBOR

Branka BOBAN, Zagreb, Mirjana GROSS, Zagreb, Josip LUČIĆ, Zagreb, Marijan MATIČKA, Zagreb, Ivan OČAK, Zagreb, Tomislav RAUKAR, Zagreb, Petar STRČIĆ, Zagreb

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK

Josip LUČIĆ, Zagreb

Adresa uredništva: Centar za povijesne znanosti — Odjel za hrvatsku povijest,
Zagreb, Krčka 1

Časopis izlazi jednom godišnje

Cijena ovog broja iznosi 600 din.

Izdavanje časopisa sufinancira Samoupravna interesna zajednica za znanstveni rad SRH-VII.

Rješenjem Republičkog komiteta za prosvjetu, kulturu, fizičku i tehničku kulturu SR Hrvatske br. 6859,1 od 5. X. 1982. časopis »Radovi« oslobođeni su plaćanja poreza na promet proizvoda.

Časopis je registriran u Republičkom komitetu za informiranje SRH pod br. UP-547,2 — 84 — 1984

RADOVI 17

Za izdavača
Prof. dr *Josip Adamček*

Lektor
Ivan Tolj

Korektor
Ivan Tolj

Tehnički urednik
Franjo Čuješ

SURADNICI U OVOM BROJU

ANDRIĆ mr Jasna, Filozofski fakultet, Zagreb
ANTIĆ dr Ljubomir, Centar za istraživanje migracija Krčka 1, Zagreb
ANTOLJAK dr Stjepan, Zajčeva 31, Zagreb
BERTOSA dr Miroslav, Karličeva 12, Pula
BOBAN mr Branka, Centar za povijesne znanosti, Zagreb
BUDAK mr Neven, Filozofski fakultet, Zagreb
GOLDSTEIN Ivo, Filozofski fakultet, Zagreb
JURIĆ Radomir, Arheološki muzej, Zadar
JURIŠIĆ Ivan, Rakusina 12, Zagreb
LUCIĆ dr Josip, Centar za povijesne znanosti, Zagreb
MIJATOVIĆ Anđelko, Palmira Togliatija 12, Susedgrad, Zagreb
MIROŠEVIĆ mr Franko, Zavod za prosvjetno-pedagošku službu SHH, Zagreb
OČAK dr Ivan, Centar za povijesne znanosti, Zagreb
PAVLIČEVIĆ dr Dragutin, Centar za povijesne znanosti, Zagreb
POPOVIĆ mr Štefanija, Centar za povijesne znanosti, Zagreb
RAUKAR dr Tomislav, Filozofski fakultet, Zagreb
STANČIĆ dr Nikša, Filozofski fakultet, Zagreb
STRČIĆ dr Mirjana, Kumičićeva 42, Rijeka
SZABO dr Agneza, Muzej grada Zagreba
VRANJEŠ-SOLJAN mr Božena, Centar za povijesne znanosti, Zagreb
ZORIĆ Damir, Salopekova 18, Zagreb